

KARTA PRAW OSÓB BEZDOMNYCH – projekt¹

Zgodnie z traktatami międzynarodowymi dotyczącymi praw człowieka, przepisami prawa krajowego, a także leżącymi u ich podstaw wartościami demokratycznymi i humanistycznymi Rada Miejska (*miasta*) oświadcza:

Rada Miejska (*miasta*) nieustająco zwraca uwagę na potrzebę przestrzegania i ochrony praw osób doświadczających bezdomności, a w szczególności ich prawa do mieszkania. Dążąc do realizacji tego celu jesteśmy zdecydowani, aby w żaden sposób nie przyczyniać się do pogłębiania niezwykle trudnych, nieludzkich warunków, w których zbyt często znajdują się osoby nie mające gdzie mieszkać.

Podobnie jak inne miasta w całej Europie stoimy przed problemem zapewnienia wystarczającej liczby przystępnych cenowo mieszkań socjalnych, a także niezbędnej liczby miejsc noclegowych w obiektach tymczasowego zakwaterowania. Pewna część naszych obywateli coraz częściej odczuwa ciężar bezrobocia i ubóstwa. Jednocześnie rośnie nacisk na zapewnienie takim osobom środków i usług publicznych.

W świetle tej sytuacji uważamy, że obowiązkiem wszystkich osób, firm i organizacji, a także wszystkich władz lokalnych, w tym władz naszego miasta jest maksymalne zaangażowanie na rzecz poprawy warunków życia osób bezdomnych oraz złagodzenia negatywnych skutków bezdomności.

Aby przyczynić się do osiągnięcia tego celu Rada Miasta uznała za istotne ponowne podkreślenie faktu, iż każda osoba bezdomna ma prawo do takiego samego traktowania, jak każdy inny mieszkaniec naszego miasta. Nikomu nie wolno odmawiać jego praw z powodu bezdomności.

W szczególności zobowiązujemy się działać na rzecz realizacji następujących praw:

I. Najważniejszym prawem osoby bezdomnej jest prawo do **wyjścia z bezdomności**. Usługi ułatwiające dostęp do odpowiednich rozwiązań opartych na mieszkaniach muszą być dostępne dla wszystkich osób doświadczających bezdomności. Rada we współpracy ze wszystkimi właściwymi organami publicznymi będzie działać na rzecz zapewnienia rozwiązań mieszkaniowych w skali odpowiadającej istniejącym potrzebom.

II. Jeżeli niemożliwe jest niezwłoczne zapewnienie lokali mieszkalnych, wszystkim osobom doświadczającym bezdomności należy zapewnić **dostęp do tymczasowego zakwaterowania o przyzwoitym standardzie**. Rada zobowiązuje się współpracować ze wszystkimi właściwymi organami publicznymi na rzecz zapewnienia tymczasowego zakwaterowania, w skali odpowiadającej zapotrzebowaniu, tak aby nikt nie musiał spać bez dachu nad głową ani bez własnego łóżka.

¹ Karta powstała w ramach Europejskiej kampanii na rzecz uznania praw osób bezdomnych. Tłumaczenie na język polski: Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Julia Wygnańska. Strona kampanii: <http://www.housingrightswatch.org/billofrights>.

III. Osoby bezdomne powinny mieć takie samo **prawo do swobodnego korzystania z przestrzeni publicznej** jak inni mieszkańcy. Obejmuje to między innymi dostęp do chodników, parków publicznych, transportu publicznego i budynków publicznych. Zasady odpoczynku w przestrzeni publicznej powinny być jednakowe dla wszystkich, bez dodatkowych ograniczeń dla osób bezdomnych.

IV. Rada zobowiązuje się zapewnić, że podległe jej służby i pracownicy będą przestrzegać **prawa do równego traktowania wszystkich ludzi**, nie dyskryminując osób nie mających domu.

V. Zdarza się, że osobom bezdomnym odmawia się praw na rynku pracy oraz świadczenia usług publicznych, ponieważ nie są one w stanie podać aktualnego adresu. Rada zobowiązuje się **zapewnić awaryjny adres** wywierający skutki formalne wszystkim potrzebującym tego osobom bezdomnym.

VI. Jeżeli Rada nie będzie w stanie zapewnić stosownych usług w ramach tymczasowego zakwaterowania, zobowiązuje się realizować **prawo dostępu do podstawowych urządzeń sanitarnych poprzez: dostęp do** bieżącej wody pitnej w przestrzeni publicznej (fontanny z wodą pitną), dostęp do pryszniców i toalet umożliwiających zachowanie higieny odpowiedniej dla zdrowia oraz godności człowieka.

VII. Prawo do **usług ratujących życie**: pomocy społecznej, służby zdrowia, policji i straży pożarnej na takich samych warunkach, jak w przypadku pozostałych mieszkańców, bez dyskryminacji ze względu na sytuację mieszkaniową lub wygląd zewnętrzny.

VIII. **Prawo do głosowania**, czyli do wpisania do rejestru wyborców oraz do otrzymania niezbędnych dokumentów potwierdzających tożsamość podczas głosowania w wyborach, bez dyskryminacji ze względu na sytuację mieszkaniową.

IX. **Prawo do ochrony danych osobowych**, czyli przetwarzania indywidualnych danych osób doświadczających bezdomności gromadzonych przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe wyłącznie za zgodą tych osób, jedynie w celu świadczenia usług na ich rzecz oraz rozwiązywania ich problemów. Osoby bezdomne mają takie samo jak inni obywatele prawo do sprawowania kontroli nad swoimi danymi osobowymi, w szczególności nad informacjami na temat ich stanu zdrowia, ewentualnej karalności, historii zamieszkania, życia prywatnego oraz historii życia rodzinnego.

X. **Prawo do prywatności** musi być szanowane i chronione w najszerszym możliwym zakresie we wszystkich miejscach ich pobytu, w tym w placówkach miejskich, organizacji pozarządowych oraz nieformalnych miejscach zamieszkania osób bezdomnych. Rada zobowiązuje się pracować na rzecz realizacji tego prawa we wszystkich miejscach tymczasowego zakwaterowania dla osób doświadczających bezdomności na obszarze swojego działania.

XI. **Prawo do czynności niezbędnych do przetrwania** mieszczących się w granicach prawa. Rada dąży do tego, aby żadne osoby w mieście nie musiały w celu przetrwania zebrać ani zbierać pozostawionej przez innych żywności. Uznajemy jednak, że niektórzy, nie mając innych możliwości, będą szukać wsparcia w takich formach. Praktyki te same w sobie nie powinny być uznawane za przestępstwo, zabraniane ani też arbitralnie ograniczane do określonych obszarów.